

Helena Tornero transporta els crims del passat a l'actualitat al muntatge 'No parlis amb estranys', al TNC

Mosaic atemporal de silencis

Jordi Bordes
BARCELONA

Quan es parla de no reobrir ferides del passat amb la memòria històrica, ja es reconeix que hi ha nafres que no han curat bé. Helena Tornero construeix a *No parlis amb estranys* (fragments de memòria) un estructura de microhistòries que s'encavalquen per aixecar la pregunta de com va patir la guerra els avis de cadascú. L'obra, que ha patit una reducció dràstica en temps d'assaig i en exhibició arran de les retallades per equilibrar el pressupost del TNC, es presenta a la Sala Petita dimecres vinent. És un "mosaic" (en paraules del director artístic del TNC, Sergi Belbel) d'històries que transcorren en diferents moments. En totes, hi ha un silenci que s'imposa.

Havia de ser una peça de teatre document de tres hores. Ha quedat reduït a la meitat i ha calgut sacrificar històries com la d'un skater al Camp de la Bóta. L'actor Òscar Castellví es va sorprendre de la conversa que va tenir amb un veí de La Mina. Quan va saber per què gra-

'No parlis amb estranys' evita el to sentimental; exposa la injustícia amb fredor

vaven al Fòrum de les Cultures, va començar a evocar els seus records de les execucions en les matines dels primers anys de la dictadura: "Morien d'esquena al mar perquè si la bala no els matava, s'ofeguessin", li deia aquell home, vingut d'Astúries, que intentava salvar presoners enviant-los lluny de Barcelona.

Curt i intens (Tornero es confessa amiga de les obres amb entreacte que permet el debat entre el públic abans d'afrontar la segona part) de poc més d'hora i mitja, l'autora i directora se sent feliç d'haver-se atrevit a parlar d'allò que encara els seus pares li qüestionen "si n'hi ha per tant". Ella defineix la Guerra Civil i la dictadura com un genocidi que, encara avui, perjudica les quartes generacions, potser sense ni ser-ne cons-

Els actors amb Helena Tornero, al centre, dimarts a plaça Catalunya ■ ACN/FRANCESCH

cients. No és un fet tancat i resolt quan els que volen corregir les injustícies se segueixen trobant sols en la denúncia. Clamen en el desert.

Tothom sap històries

L'actriu Mireia Gubianas considera que *No parlis amb estranys* supera l'obra de teatre i per això creu que interessa més que pel que pot sentir un ciutadà que per les emocions d'espectador. I és que ha estat un cas que es repeteix arreu: "Tothom té alguna cosa a explicar." Tornero ha comprovat en

les lectures dramatitzades arreu (va escriure bona part del text al Quebec gràcies a una beca) que si hi ha un grup que s'emociona, n'hi ha un altre que s'incomoda. No és agradable sentir-se còmplice dels 400 camps de concentració que hi ha documentats a l'Estat espanyol. Per això, aquesta peça coincideix amb *L'onada* al Lliure de Gràcia (que ha prorrogat fins al 12 d'abril, gràcies a l'èxit de crítica i públic) que recull un joc de rol a la Califòrnia dels anys 60 que demostrava la facilitat de dominar un grup.

A Catalunya, avui provoca perplexitat l'article científic en què es considerava el marxisme com una malaltia psíquica que va justificar el genocidi, però en l'època va provocar violència. La mateixa Núria Legarda admet que, arran del text, es va interessar per la raó dels seus avis. Fins ara, no li havia preocupat mai. L'actriu també hi veu un altre mèrit en la mirada de Tornero. El seu to no és el del conte dramàtic i sentimental. L'actriu i directora proposa la tesi parlant-ho, des d'una fredor gens usual. ■

VANIA PRESENTA dirigit per ELS ENDA ROCA **teatre**

TESTIMONI, ELS PERFECTE JA ET VIARÉ CANVIARÉ

MUNTA RIJUS JORDI VIDAL FRANK CAPDET MERCE MARTINEZ

MÚSICA: SOE DRETKO I JIMMY ROBERTS dirigit per ANDREU GALLÉN MÚSICS: ANDREU GALLÉN VICIOR FÉREZ

GRUP'S 934 433 874 ticketmaster

896 185 10700374

LA VANGUARDIA BARCELONA **3** BoConcept SIT DOWN

Cinc catalans al Sonaprop

C. Filella
LLORENÇ DEL PENEDÈS

Música en directe amb alguns dels principals músics del país. Aquest és l'objectiu del Sonaprop, un cicle de concerts que organitza l'entitat El Centre de Llorenç del Penedès per "acostar la millor mú-

sica del país a la comarca i al Penedès". El cartell d'enguany està format per Roger Mas, El Petit de Cal Eiril, Inspira, Miquel Abras i Cesk Freixas. Arrencarà el 14 d'abril amb El Petit de Cal Eiril, que presentarà el seu últim treball, *La figura del buit*. Per al 28 d'abril s'ha programat l'es-

pectacle *Roger Mas vist per ell mateix*, en el qual el solsonenc s'endinsarà en les peces més conegudes de la seva discografia, oferint-ne noves relectures. El Sonaprop continuarà el diumenge 19 de maig amb un duet dels cantautors Cesk Freixas i Miquel Abras, que oferiran el concert *Cançons de nosaltres i el món*, un repertori amb parada en els temes més coneguts dels dos músics. El programa es tancarà amb els barcelonins Inspira, que el 26 de maig presentaran el seu nou disc *Amunt!*. ■